

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Niemieckiego dla uczniów szkół
podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024

I stopień – zakres wiedzy i umiejętności

Zakres środków leksykalnych

CZŁOWIEK : dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, umiejętności i zainteresowania
MIEJSCE ZAMIESZKANIA: dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe
EDUKACJA : szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne
PRACA : popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki np. miejsce pracy, wybór zawodu
ŻYCIE PRYWATNE : rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości
ŻYWIENIE : artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie np. nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne
ZAKUPY I USŁUGI: rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA : środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa np. hotel, zwiedzanie
KULTURA : uczestnictwo w kulturze, kino, teatr, tradycje i zwyczaje, media
SPORT : dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu
ZDROWIE : tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie
NAUKA I TECHNIKA : korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych
ŚWIAT PRZYRODY : pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz

Zakres środków gramatycznych

RODZAJNIK: Użycie rodzajnika nieokreślonego, użycie rodzajnika określonego, użycie rzeczownika bez rodzajnika
RZECZOWNIK: Deklinacja, tworzenie liczby mnogiej, rzeczowniki złożone, rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności, rzeczowniki tworzone od czasowników
ZAIMEK: Zaimki osobowe, zaimek nieosobowy, zaimek zwrotny, zaimki dzierżawcze, zaimki pytające
PRZYMIOTNIK: Przymiotnik jako orzecznik, w formie stopnia wyższego i najwyższego, regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika
LICZEBNIK: Liczebniki główne, liczebniki porządkowe, liczebniki mnożne i nieokreślone, np. dreimal, viel
PRZYSŁÓWEK: Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi, regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków, przysłówki czasu i miejsca
PRZYIMEK: Przyimki z celownikiem, przyimki z biernikiem, przyimki z celownikiem lub biernikiem

CZASOWNIK: Formy czasowe Präsens, Perfekt, czasowniki regularne i nieregularne, czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone, czasowniki zwrotne, czasowniki modalne, tryb rozkazujący

SKŁADNIA: Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące, szyk wyrazów: prosty, przestawny, przeczenia nein, nicht, kein, zdania złożone współrzędnie ze spójnikami aber, dann, denn, oder, und,

II i III stopień

I. Zakres wiedzy

na podstawie: U. Matecki, *Dreimal Deutsch*, Klett Sprachen, ISBN: 978-3-12-675237-4, rok wydania: 2009 lub kolejne.

	stopień drugi	stopień trzeci
Rozdziały: <i>Auf den ersten Blick; in Deutschland</i>	✓	✓
Rozdziały: <i>Moderne Geschichte; Kunst und Wissenschaft</i>	-	✓

II. Zakres umiejętności

1. posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

Zakres środków leksykalnych

	stopień drugi	stopień trzeci
CZŁOWIEK		
np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania	✓	✓
MIEJSCE ZAMIESZKANIA		
np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, prace domowe	✓	✓
EDUKACJA		
np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne	✓	✓
PRACA		
np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki	✓	✓
np. miejsce pracy, wybór zawodu	✓	✓
ŻYCIE PRYWATNE		
np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości	✓	✓
np. styl życia, konflikty i problemy	✓	✓
ŻYWIENIE		
np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie	✓	✓
np. nawyki żywieniowe, lokale gastronomiczne	✓	✓
ZAKUPY I USŁUGI		
np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie	✓	✓
np. środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług, reklama	✓	✓
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA		

np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa	✓	✓
np. hotel, wycieczki, wypadki, zwiedzanie	✓	✓
KULTURA		
np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze	✓	✓
np. tradycje i zwyczaje, media	✓	✓
SPORT		
np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu	✓	✓
np. sport wyczynowy	-	✓
ZDROWIE		
np. tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie	✓	✓
np. uzależnienia	-	✓
NAUKA I TECHNIKA		
np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych	✓	✓
np. odkrycia naukowe, wynalazki	-	✓
ŚWIAT PRZYRODY		
np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz	✓	✓
np. zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe	-	✓
ŻYCIE SPOŁECZNE		
np. struktura państwa, wydarzenia i zjawiska społeczne	-	✓

Zakres środków gramatycznych

	stopień drugi	stopień trzeci
RODZAJNIK		
Użycie rodzajnika nieokreślonego	✓	✓
Użycie rodzajnika określonego	✓	✓
Użycie rzeczownika bez rodzajnika	✓	✓
RZECZOWNIK		
Deklinacja mocna	✓	✓
Deklinacja słaba i mieszana	✓	✓
Tworzenie liczby mnogiej	✓	✓
Rzeczowniki złożone	✓	✓
Rzeczowniki zdrobniałe: <i>-chen, -lein</i>	✓	✓
Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności	✓	✓
Rzeczowniki z przyrostkami <i>-heit, -keit, -schaft, -ung, -tät</i>	-	✓
Rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata	✓	✓
Rzeczowniki tworzone od czasowników	✓	✓
Rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłówów i liczebników	✓	✓
Odmiana imion i nazw własnych	-	✓
Rzeczownik po określeniu miary i wagi	✓	✓
ZAIMEK		
Zaimki osobowe	✓	✓
Zaimek nieosobowy	✓	✓
Zaimek zwrotny	✓	✓
Zaimki dzierżawcze	✓	✓

Zaimki wskazujące	✓	✓
Zaimki pytające	✓	✓
Zaimki nieokreślone	✓	✓
Zaimki względne	✓	✓
PRZYMIOTNIK		
Przymiotnik jako orzecznik	✓	✓
Przymiotnik jako przydawka:		
- z rodzajnikiem określonym i zaimkiem wskazującym	✓	✓
- z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem <i>kein</i>	✓	✓
- bez rodzajnika	✓	✓
- po zaimkach liczebnych <i>beide, alle, viele, wenige, andere</i>	-	✓
- po liczebniku	-	✓
- w formie stopnia wyższego i najwyższego	-	✓
Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓
Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata	-	✓
Rekcja przymiotnika	-	✓
LICZEBNIK		
Liczebniki główne	✓	✓
Liczebniki porządkowe	✓	✓
Liczebniki mnożne i nieokreślone, np. <i>dreimal, viel</i>	✓	✓
PRZYSŁÓWEK		
Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi	✓	✓
Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków	✓	✓
Przysłówki czasu i miejsca	✓	✓
PRZYIMEK		
Przymyki z celownikiem	✓	✓
Przymyki z biernikiem	✓	✓
Przymyki z celownikiem lub biernikiem	✓	✓
CZASOWNIK		
Formy czasowe <i>Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I</i>	✓	✓
Forma czasowa <i>Plusquamperfekt</i>	-	✓
Czasowniki posiłkowe <i>sein, haben, werden</i>	✓	✓
Czasowniki regularne i nieregularne	✓	✓
Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone	✓	✓
Czasowniki zwrotne	✓	✓
Czasowniki modalne w formach czasowych: <i>Präsens, Präteritum</i>	✓	✓
Czasowniki modalne w trybie przypuszczającym	-	✓
Czasownik <i>lassen</i>	✓	✓
Formy imiesłowowe czasownika: <i>Partizip II</i>	✓	✓
Tryb rozkazujący	✓	✓
Bezokoliczniki <i>z zu</i> i <i>bez zu</i>	✓	✓
Strona bierna: <i>Präsens</i>	-	✓
Tryb warunkowy <i>Konditional I (würde + Infinitiv I)</i>	-	✓
Rekcja czasownika	✓	✓
SKŁADNIA		
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, rozkazujące	✓	✓
Szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego	✓	✓

Przeczenia <i>nein, nicht, kein, nie, niemals</i>	✓	✓
Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>aber, dann, denn, oder, und</i>	✓	✓
Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami <i>sondern, deshalb, sonst, trotzdem</i>	✓	✓
Zdania podrzędnie złożone:		
- zdania dopełnieniowe ze spójnikami <i>dass, ob</i>	✓	✓
- zdania dopełnieniowe z zaimkami pytającymi np. <i>wer, was, wann, wo</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>weil, da</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>wenn, als</i>	✓	✓
- zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>bevor, bis, seitdem, während</i>	-	✓
- zdania warunkowe rzeczywiste: <i>wenn + Präsens</i>	✓	✓
- zdania warunkowe nierzeczywiste: <i>Konjunktiv Präteritum</i> czasowników <i>sein, haben</i> oraz czasowników modalnych	✓	✓
- zdanie przyzwalające: <i>obwohl</i>	✓	✓
- zdanie okolicznikowe celu: <i>damit</i> , konstrukcja bezokolicznikowa <i>um ... zu</i>	✓	✓
- zdanie przydawkowe z zaimkiem względnym <i>der, die, das</i>	-	✓
- zdania porównawcze: <i>so wie, als</i>	✓	✓

2. rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych (np. listy, e-maile, SMS-y, kartki pocztowe, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie), w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu lub fragmentu tekstu;
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu;
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu, czasu, miejsca, sytuacji);
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji;
- ✓ rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu;
- ✓ układanie informacji w określonym porządku;
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu tekstu.

3. tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, życzeń, wiadomości, SMS-a, pocztówki, e-maila, historyjki, listu prywatnego, wpisu na blogu, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opis ludzi, zwierząt, przedmiotów, miejsc i zjawisk;
- ✓ opowiadanie o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości;
- ✓ przedstawianie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość;
- ✓ opis upodobań;
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich opinii, przedstawianie opinii innych osób;
- ✓ wyrażanie uczuć i emocji;
- ✓ stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

4. reagowanie w formie tekstu pisanego, np. wiadomość, SMS, list prywatny, e-mail, wpis na czacie/forum, w typowych sytuacjach:

- ✓ przedstawianie siebie i innych osób;
- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich; rozpoczynanie, prowadzenie i kończenie rozmowy;

- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień (np. wypełnienie formularza/ankiety);
- ✓ wyrażanie swoich opinii, pytanie o opinie, zgadzanie się lub nie zgadzanie się z opiniami;
- ✓ wyrażanie swoich upodobań, intencji i pragnienia, pytanie o upodobania, intencje i pragnienia innych osób;
- ✓ składanie życzeń i gratulacji, odpowiadanie na życzenia i gratulacje;
- ✓ zapraszanie i odpowiadanie na zaproszenie;
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji, zachęcanie;
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego;
- ✓ prośenie o radę i udzielenie rady;
- ✓ pytanie o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia;
- ✓ ostrzeganie, nakazywanie, zakazywanie, instruowanie;
- ✓ wyrażanie prośby oraz zgody lub odmawianie spełnienia prośby;
- ✓ wyrażanie uczucia i emocji (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę);
- ✓ stosowanie zwrotów i form grzecznościowych.

5. przetwarzanie prostych tekstów pisemnie:

- ✓ przekazywanie w języku niemieckim informacji zawartych w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach);
- ✓ przekazywanie w języku niemieckim lub polskim informacji sformułowanych w języku niemieckim;
- ✓ przekazywanie w języku niemieckim informacji sformułowanych w języku polskim.

III. Proponowana literatura

STOPIEŃ DRUGI I STOPIEŃ TRZECI

- ✓ podręczniki do nauczania języka niemieckiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ materiały tematyczno-leksykalne: np.: E. M. Rostek, *Deutsch. Repetitorium tematyczno-leksykalne*, wydawnictwo Wagros, 2012; Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Sage und Schreibe. Übungswortschatz. Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012,
- ✓ materiały do nauki gramatyki, np.: Ch. Fandrych, U. Tallowitz, *Klipp und Klar - Übungsgrammatik Grundstufe Deutsch*, Ernst Klett Sprachen, Stuttgart, 2012; www.grammatiktraining.de.
- ✓ materiał krajoznawczy: U. Matecki, *Dreimal Deutsch*, Klett Sprachen, ISBN: 978-3-12-675237-4, rok wydania: 2009 lub kolejne.

